

een leerplan voor organisch onderwijs, omdat het gewoonlijk door vakonderwijzers wordt gegeven. Is die conclusie wel juist? Moet het vak niet juist deel zijn van het organisch geheel en moet de vakonderwijzer niet des te meer zijn best doen, zich met zijn vak in het geheel in te passen. Ik denk hier b.v. aan het nauwe verband tusschen de behandeling van het menschelek lichaam, de gezondheidsleer en het hier bedoelde vak Lichamelijke Oefening. Ik hoop, dat de schrijver in het Bijzonder gedeelte meer zal geven dan hij hier belooft en ook daarin zal willen bouwen.

Gr.

G. MEIMA.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN

Een Amerikaansche Synode in zitting.

II.

Wanneer de breedste kerkelijke vergaderingen in Amerika samenkomen, is het de gewoonte, dat correspondentiekerken en andere inter-denominatieve lichamen, deputaten zenden, die de groeten hunner respectieve groepen overbrengen, of, wat de laatste bedoelde genootschappen betreft, bij vernieuwing vragen om zedelijke en financiële steun. Ter vergadering der Christian Reformed Church, waarover we in het vorig artikel schreven, kwam ditmaal een schrijven in, dat de groeten overbracht van een Kerk, waarmee men tot hertoe nog niet correspondeerde, n.l. de Zuidelijke Presbyterische Kerk — wier officiële naam is „Presbyterian Church U. S.” in onderscheiding van de Noordelijke Presbyterische Kerk, die officieel heet: „Presbyterian Church in U. S. A.” Zoo men ziet is er slechts het verschil van één letter in den naam. Toch is er een groot onderscheid tusschen die Kerken wat de leer betreft. De Noordelijke groep heeft heel wat moderne elementen. De Zuidelijke is betrekkelijk vrij daarvan, en wat de leiding betreft, beslist conservatief. Waar de kandidaten der Christian Reformed Church soms dienen in die Zuidelijke Kerk, kwam er meer contact in de laatste jaren.

Zelfs ontvingen een paar gegradueerden van Calvin Seminary beurzen aan een der Zuidelijke Seminaries tot voortgezette studie. En de professor in Kerkhistorie van datzelfde Seminarie werd gekozen om de feestrede te houden toen aan de kandidaten in de theologie van Calvin Seminarie diploma's werden uitgereikt.

Dit nadere contact leidde zeker tot het bovenbedoelde schrijven.

Er kwam ook een brief van een andere Presbyterische groep — de „Presbyterian Church in America”. Omdat die naam zooveel lijkt op dien der Noordelijke groep, heeft laatstgenoemde het zelfs voor het gerecht gebracht om het gebruik van dien naam te verbieden. Als ongewenschte competitie enz. De zaak is nog hangende.

Inmiddels is de „Presbyterian Church in America” in twee stukken gescheurd. Deze groep kwam in Juni 1936 tot openbaring. Onder leiding van den bekenden Dr. J. G. Machen. Het overlijden van dezen leider was een groot verlies voor de jeugdige en zwakke Kerk.

Zooals we reeds enkele maanden geleden in onze „Reformed Review” mededeelden, was de nieuwe groep op leerstellig gebied van den beginne af niet homogeen. De historie heeft de juistheid van onze mededeeling bewezen. Het waren tweelingen in den moederschoot der oude Kerk.

Het grootste deel der nieuwe groep was blijkbaar, ten deele althans, het pre-millenniale element der Noordelijke Kerk. Benevens predikanten en Kerken van independente richting. En dan natuurlijk het Gereformeerde element zooals geleid door mannen uit onze kringen afkomstig.

Eerst hield de krachtige persoonlijkheid van Dr. Machen die diverse elementen te samen. Hoewel het reeds kraakte vóór zijn overlijden op 1 Januari 1937. Zoo knikkerde men hem uit als president van den Independenten „Board” (zie vorig artikel), voor Presbyterische Buitenlandsche Zending. Na het heengaan van den bekenden leider kwam het tot breuke in 'openbaar. Ter derde Algemeene Kerkvergadering der Presb. Kerk in Amerika. Deze koos Dr. J. J. de Waard, ook uit onze kringen, als moderator of voorzitter. Als opvolger van Dr. Buswell, die op zijn beurt Machen had opgevolgd.

Buswell is een pre-millenniale kampioen, hoofd van Wheaton College, in den staat Illinois. ofschoon hij wenschte gerekend te worden als Calvinist. Onder zijne leiding hebben zich 14 predikanten afgescheiden van de „Presb. Church in America”. Ze hebben den titel aangenomen van „Bijbel Presbyterische Kerk”. En zijn van plan een theologisch seminarie te verbinden aan Wheaton College. Reeds werd de faculteit benoemd. Onder haar is een voormalig professor van Westminster Seminary, die zijn ambt neerlegde. Hij en

zijn aanstaande mede-hooggeleerden zijn, voorzover ons bekend, besliste „pre”-mannen. Het dispuut in de Presb. Kerk in Amerika was trouwens vooral betreffende het Chilasme. Ook was er verschil omtrent de houding tegenover het al of niet geoorloofde van het gebruik van alcoholische dranken.

Men trachtte ook vooroordeel te wekken door de beschuldiging, dat de tegenwoordige leiders „aliens” zijn — buitenlanders, die niet den specifiek Amerikaansch-Presbyterischen achtergrond hadden in hun denken en doen.

Ons dunkt dat deze scheuring voor het overgebleven deel een uitzuiveringsproces zal zijn, in den zin dat het de groep bevrijdde van een militant „pre”-element en van mannen die independentistische gevoelens betreffende kerkregering voorstaan.

Overigens — we zijn haast geneigd om te profeteeren aangaande de toekomst der gesmaldeelde groep. Gaven we aan die neiging plaats, dan zouden we voorspellen dat de „Presb. Church in America” binnen afzienbaren tijd nadere unie zal zoeken met de Christian Reformed Church.

Gezien dat de tegenwoordige leiders grootendeels uit die Kerk zijn gekomen en geheel homogeen met haar gevoelen wat leer en kerkregering betreft. En na het bovengenoemd uitzuiveringsproces zal daar niet hetzelfde bezwaar tegen bestaan als vroeger het geval was.

De toekomst zal het openbaren. En die is niet in der menschen hand. Gelukkig ook.

Van deputaten van correspondentiekerken gesproken, was het wederom een teleurstelling, dat er geen vertegenwoordiger was van de Gereformeerde Kerken in het land der Vaders. Kerken waarmee wij ons het meest homogeen gevoelen. Zelfs geen schrijven met zusterlijke groeten. Zeker vergeten. Wat wel jammer is, gezien de behoefte aan versterking van het gevoel van saamhoorigheid in dezen tijd met al zijn verdeeldheid. Ook omdat wij als Gereformeerden toch nog altijd het ideaal vasthouden van een Ecumenisch Concilie van onze Gereformeerde Kerken.

Broeders, belast met de correspondentie met buitenlandsche zusterkerken, neem s.v.p. nota van onze begeerte met betrekking tot de a.s. Synode, Juni 1938. Zoo de Heere wil.

Misschien dat een bezoek aan die Synode gepaard kan gaan met bijwoning van een voorgesteld Calvinistisch Congres in New-York, ter gelegenheid van de Wereldtentoonstelling in dat jaar te houden in het voormalig Nieuw-Amsterdam.

Het valt ons eenigszins moeilijk te raden in welke zaken, ter Amerikaansche Synode behandeld, men in Nederland genoeg zou belangstellen om ze in dit „Reformatie”-artikel op te tekenen. We zullen naar ons beste oordeel te werk gaan in het volgende Kort overzicht der „handelingen” der Synode.

Allereerst noemen we de actie omtrent de Joden zending. De Christian Reformed Church heeft twee zendingsposten voor missie onder de Joden. De oudste is in Paterson, in den staat New-Jersey. De zendeling, aldaar gestationeerd, Dr. H. H. Schultz, van Bentheimer afkomst, werd gedurende de zittingen der Synode door den dood afgelest — 16 Juni. Te Paterson bezit deze Missie een flink huis in een Joodsche buurt. Een veel beter inrichting wordt gevonden in de stad Chicago, een gebouw genoemd „Nathanaël Institute”. Ten behoeve dezer zendingsposten wordt van de kerken elk jaar, per huisgezin, 75 Amerikaansche centen verwacht. Hetzelfde bedrag, in Nederlandsch geld, volgens Dr. W. Breukelaar, door de Gereformeerde Kerken opgebracht ten bate der Missie onder de heidenen en Mohammedanen.

Van de zending gesproken mogen we hier zeker wel noemen het plan om een opleidingschool te openen voor jongelieden die eenige opleiding wenschen om lekenarbeid te verrichten ten bate van stadszending enz. Tot hertoe diende een soort instituut in Grand Rapids. In verband met opleiding van de onderwijzers en onderwijzeressen die de Zondagsschool dienen. Er werd echter door een vorige Synode geen geld afgestaan voor de zaak. De vruchten van het pasgenoemd instituut waren niet geheel bevredigend. Nu werd opdracht gegeven om een plan voor de Synode van 1938 te leggen dat betere opleiding zal verschaffen. Wel bestaan er reeds verschillende „Bible Schools” in de V. S. Doch de meesten zijn zoo sterk chilaistisch gekleurd, dat ze een gereformeerd mensch en een gereformeerde kerk niet kunnen bevredigen.

Ze hebben reeds heel wat van onze jongelieden schade aangebracht wat hun leerbegrippen betreft. Vandaar de behoefte aan een eigen opleidings-school.

Een onderwerp, dat op elke Synode onder ons heel wat discussie uitlokt, staat in verband met emeritizaken. We hebben hier in Amerika niet zulk een bevredigende regeling van het onderhoud der emeritus-predikanten en weduwen en

weezen van overleden leeraars, als in Nederland. Het Emeritusfonds noemden we reeds jaren geleden den martelaar onzer kerkelijke kassen. Onze regeling is erfelijk belast omdat zij een afwijking is van een duidelijk artikel in de Dordtsche Kerkenorde. Die Kerkenordering gaat uit van locale regeling. Bij ons heeft men de zaak van stonden af — reeds ongeveer 70 jaren geleden — een zaak gemaakt van heel de groep. Een algemeen fonds, waarvoor men elk jaar per gezin \$ 1.60 verwacht. Wel een erg klein bedrag. En de emeriti moeten zich met een veel te klein bedrag „bedruipen”. Wat de lezers zeker wel teleur zal stellen. Wat, — in Dollarland — moeten de emeriti zich „bedruipen”? Helaas is zulks het geval. Vandaar dat menig jong predikant zich zelf voorstelt, om, kon het zijn, niet aan het Emeritusfonds te „vervallen”. En reeds tientallen van jaren roept men om een Pensioenfonds, zoodat alle emeriti er uit kunnen trekken. Afgedacht hun eigen finantiële toestand. Doch men heeft nog geen plan uitgedacht dat allen bevredigt. Schrijver dezes heeft reeds jaren een plan voorgesteld, dat de predikanten zelf een zeker percent van hun salaris afstonden — hoe hooger het tractement hoe hooger de bijdrage — en dan voorts de plaatselijke Kerk en de Kerkengroep het ontbrekende opbrengend.

Tot hertoe heeft men zulk een regeling nog niet kunnen treffen. Inmiddels zucht men in menig emeritus-gezin. Vooral nu de prijzen van levensmiddelen stijgen is het inderdaad een zich „bedruipen”.

En we schamen ons eigenlijk, dat men van onze gezinnen niet meer vraagt dan \$ 1.60 in een heel jaar. En dan — in Dollarland — heeft men soms moeite om dat bedrag te heffen. Hoewel dat in de laatste jaren heel wat beter is geworden. Er komt meer systeem in de inzameling der gelden. Maar — het fonds lijdt nog steeds aan een „vitiū originis” — krank in den levenswortel. Vandaar de misère in de zaak. Het fonds een martelaar... In Dollarland — let wel!

„Things are not always what they seem”, zegt de dichter. Ellaci, dat is óók zoo bij ons.

Onder de lichamen die gewoonlijk, evenals vroeger genoemd, ter Synode verschijnen, om voor teerst of opnieuw moreelen en finantiële steun te zoeken, behoort ook de „C. L. A.”, een verkorting van „Christian Labor Association”. Voor hen, die geen Engelsch verstaan zij gezegd, dat dit beteekent: „Christelijke Arbeids-Vereeniging”. Sedert vele jaren heeft men onder ons geprobeerd om een Patrimonium op te richten naar het voorbeeld der Nederlandsche christenen. Evenals men soms getracht heeft een Christelijke Staatskundige Partij op te richten.

Van dat laatste is tot hertoe helaas nog niets gekomen. De politieke toestanden in ons land verschillen zoo enorm van die in Nederland b.v., dat men dat niet in enkele regels kan beschrijven.

Wat de arbeidersbeweging echter aangaat, begint het te „dagen in het Oosten”. Vooral door de toestanden op industrieel gebied.

Er is onder de arbeiders een zwenking — wat een groot deel van de werkende klasse betreft — in de richting — zal ik zeggen — van Rusland?

Die zwenking schijnt vooral tot openbaring te komen in de C. I. O., wat weer zoo'n verkorting is van „Commission Industrial Order”. Wat zeker geen vertaling behoeft. Leider van de C. I. O. is een zekere heer Lewis. Sommigen hebben betoogd, dat deze man onder invloed van Moskou staat. Ofschoon hij ontkent een communist te zijn. Hij is blijkbaar een krachtige persoonlijkheid. Sommigen hebben beweerd, dat hij Amerika's dictator is, of op weg is het te worden. Hij rekent — hoe vreemd dit moege klinken — op Roosevelt's moreelen steun. Om het niet sterker uit te drukken.

Onze natie stond enkele weken verstomd, met den blos der schaamte op veler kaken. Waarom toch? Omdat Lewis openlijk beweerde, dat hij rekende op Roosevelt's steun — waarom? Omdat Lewis met zijn geestverwanten, de arbeiders, welker stem hij beweert te beheerschen, hem in het Witte Huis hadden gezet! Ook met een contributie, om de Democraten in hun stembuscampagne te steunen, ten bedrage van — een half miljoen dollars. Natuurlijk verwachtte elk rechtgeaard Amerikaan dat deze aantijging direct zou worden weerlegd. Beslist ontkend. Met verontwaardiging. Helaas, helaas! Er kwam geen enkel woord van het Witte Huis om de natie gerust te stellen. Maar — er kwamen daden die luider spraken dan woorden.

In onzen staat Michigan begon men met een vorm van werkstaking, tot hertoe onder ons nog niet gezien of gehoord. „Sit-down strikes”. Werklieden die den arbeid staakten, bleven in hun fabrieken, ze sloepen er in. Gedienslige geesten brachten levensmiddelen. Brooddronken tafereelen waren veelvuldig. Wat nog erger was — de weilige eigenaars werden verhinderd om hunne fabrieken, of zelfs hunne kantoren, binnen te treden.

De troepen werden te wapen geroepen. Dat wil zeggen de staatsmilitie. Men zou ze wellicht kunnen vergelijken bij de schutterij in het land der Vaders. Ik elk geval niet het gewone nationale leger, dat onder den president onzer Unie staat.

Hoofd de respectievelijk een zeker een hoog zijn salar.

De pres stelde de Salaris \$ zijn stem riep de s Tot be Daartoe ontvanger dommen bleven in om hunne rijen. Br openlij Toen me plaats die getal wer hadden d dacht. Me Een alger ting der w beweerde, genis. Da bleef. De als verk toeliets van de sta anarchie. Gelukki

— de sta een soort heid dan is als reg humored er op die Hoe dit af. Behal nedere Verder zijn neus schrijver natie.

Maar — terug — ons besch de oogen van een Vereenig toeneemt We ho gewend zoofits-orden — een soms, een men die we den m God ons v in Dollar van Brun lijken. Zij in ons vol

Wederw Het mog Gereformee enkel woon populair-w tot maand bevattelijke handelt.

De redac Mevr. van Bavinck, D Pol. Deze n ben, bieder „De Maced houd en v Gereformee Voor de stellig geer De l.g. Ge dat zij ons van „De M ten hoogst blijken om Thans st die reeds g schade led geen hulp

Nu kan w hiervoor e dit toch z Toch zou wezen voor lijk Zending komen. Dag abonné's, c vermeerder Het is d

STE

Nederland
ds jaren ge-
kassen. Onze
en afwijking
rdtsche Ker-
van locale
van stonden
— een zaak
algemeen
gezin \$ 1.60
En de eme-
klein bedrag
el teleur zal
de emeriti
t geval. Van-
h zelf voor-
et Emeritus-
van jaren
nds, zoodat
n. Afgedacht
h men heeft
n bevredigt
n plan voor-
seker percent
ger het trac-
n dan voorts
oep het ont-

ing nog niet
en in menig
van levens-
en zich „be-

nen van onze
in een heel
eft men soms
ewel dat in
geworden. Er
ding der ge-
eds aan een
levenswortel.
et fonds een
wel!

Verder zullen we daar niet over schrijven. „Die

zijn neus schendt, schendt zijn aangezicht”. Ook

schrijver dezes behoort tot de Amerikaansche

natie.

Maar — en nu keeren we weer tot de C. L. A.

terug — het is de zwenking in de richting door

ons beschreven — die velen van ons werkvolk

de oogen begint te openen voor het broodnoodige

van een vereeniging als de Christelijke Arbeiders

Vereeniging. Waardoor ze tegenwoordig heel wat

toeneemt in getal.

We hopen dat de pogingen, zoovele jaren aan-

gewend — ten slotte moge slagen. Opdat ook door

zooiets ons volk zij, wat we altijd als ideaal stel-

den — een zoutend zout en lichtend licht. Wij zijn

soms, eerlijk gezegd, bevangen met vreeze, dat

men die idealen uit het oog verliest. Toch geven

we den moed niet op. We gelooven nog steeds dat

God ons volk herwaarts bracht niet eenvoudig om

in Dollarland geld te maken, maar om de idealen

van Brummelkamp en Van Raalte te verwerke-

lijken. Zijn we daarin te optimistisch? Zullen we

in ons volk worden teleurgesteld?

HENRY BEETS.

STEMMEN UIT ONZE KERKEN

Aan de Raden der Gereformeerde Kerken in
Nederland.

Welerwaarde en Eerwaarde Broeders!

Het moge ons vergund zijn in het belang van ons
Gereformeerd Zendingstijdschrift „De Macedoniër” een
enkel woord tot U te richten. „De Macedoniër” is ons
populair-wetenschappelijk tijdschrift, dat van maand
tot maand in een voor elk behoorlijk ontwikkeld lezer
bevattelijke vorm belangrijke zendingsonderwerpen be-
handelt.

De redactie wordt gevormd door Dr H. A. van Andel,
Meyr. van Andel—Rutgers, Dr F. L. Bakker, Dr J. H.
Bavinck, Ds P. J. Lambooy, Ds Jac. van Nes en Ds D.
Pol. Deze namen, die onder ons een goeden klank heb-
ben, bieden waarborg voor een uitnemend inhoud.
„De Macedoniër” voldoet dan ook metterdaad naar in-
houd en vorm aan alle billijke eischen, die aan een
Gereformeerd Zendingstijdschrift mogen worden gesteld.

Voor de Zending onzer Kerken heeft dit tijdschrift

stellig geen geringe beteekenis.

De I.g. Generale Synode was hiervan zoo doordrongen,
dat zij ons machtigde uit de Generale kas de uitgave

van „De Macedoniër” te steunen met een bedrag van
ten hoogste f 1000,— per jaar, indien dit noodig zou
blijken om het blad te doen voortbestaan.

Thans staan we weer voor dit geval. De uitgevers,
die reeds geruimen tijd elk jaar op de uitgave beduidend
schade leden, zullen de uitgave moeten staken als er
geen hulp komt.

Nu kan wel eens voor een enkel jaar de Zendingkas
hiervoor een bedrag toestaan. Maar op den duur is
dit toch zeer ongewenscht.

Toch zou het jammer zijn en stellig ook tot schade
wezen voor de Gereformeerde Zending, indien dit dege-
lijk Zendingstijdschrift verdween. Dit moet worden voor-
komen. Daarvoor is alleen noodig, dat het getal der

abonne's, dat nu, helaas, zeer klein is, aanmerkelijk

vermeerderde.

Het is daarvoor, dat we dringend Uwe hulp willen

inroepen. Vooreerst zouden we zoo gaarne zien, dat elke
Kerkeraad voor zijn leden één of meer exemplaren
bestelde. Voorts hebben vrijwel alle kerken een kleinere
of grootere Zendingcommissie, die plaatselijk de be-
langen der Zending behartigt.

Wanneer nu de kleinere Kerken voor haar Zending-
commissie minstens één en de grootere Kerken twee
of meer exemplaren namen, dan kon „De Macedoniër”
zonder hulp uit de Zendingkas blijven bestaan. Wellicht
zou dan ook de prijs, die thans f 2,50 per half jaar be-
draagt, ofschoon die, gerekend naar inhoud en omvang
van het blad niet hoog is, wel wat kunnen worden
verlaagd. En stellig zal het ook plaatselijk aan de Zen-
ding zeer ten goede komen als onze predikanten, kerke-
raadsleden en Zendingcommissies door het lezen van
„De Macedoniër” meer met de Zending meelevende, dan
thans vaak het geval is.

Met vriendelijken drang bevelen wij deze zaak bij
U aan.

Met broedergroete en heilbede,

De deputaten van de Generale Synode voor de
Zending onder Heidenen en Mohammedanen:

A. H. VAN MINNEN, 2e Voorzitter.
P. C. DE BRUYN.
N. DUURSEMA.
R. HAMMING.
H. HANGELBROEK.
A. C. HEIJ.
M. MEIJERING.
G. M. VAN RENNES.
J. DE VRIES.
G. v. d. ZANDEN.
W. BREUKELAAR, Scriba.

Juni 1937.

Correctie.

In het artikel van Dr van Lonkhuyzen van ver-
leden week over „De Voetius-interpretatie van Dr M.
Bouwman”, was een zinstorende drukfout ingeslopen.
Er staat 22 regels van onder, pag. 344: „De Voetius
zonder Independentistischen invloed”. Dit moet zijn:
„De Voetius onder Independentistischen invloed”.

Een bulletin van Dr H. W. v. d. Vaart Smit.

In „De Bazuin” schreef ik verleden week over een
„Banier”-artikel (redactie Ds Kersten), waarin een
scherp requisitoir stond tegen de Vrije Universiteit en
een deel der aanwezigen in de jongste wetenschappelijke
samenkomst wier stichting. In „De Bazuin” van deze
week deel ik dienaangaande het volgende mede:

Ik merkte op, dat dit artikel den indruk gaf, ge-
schreven te zijn door Dr H. W. v. d. Vaart Smit.

Uit een brief van Dr v. d. V. S. bemerk ik, dat deze
indruk — dien zeer velen inmiddels met
mij deelden — niet juist geweest is. Dr v. d. V. S.
verzekert mij, op die vergadering niet eens tegen-
woordig te zijn geweest, en aan het artikel part noch
deel te hebben.

Met volle handhaving van wat in dit artikel „De
Banier” aangaat, betuig ik mijn groote spijt over
het noemen van Dr v. d. V. S.’s naam in dit verband,
verklarende dat werkelijk bij velen „gevestigden”
indruk onjuist, bied Dr v. d. V. S. mijn excuses aan
voor het noemen van zijn naam in dit verband, en
neem natuurlijk alles terug, wat in gemeld artikel op
hem sloeg, d.w.z. de twee laatste regels vóór, en de
5½ eerste regels ná het eerste „Banier”-citaat.

Niet om mijn betuiging van leedwezen te vermin-
deren, doch om te verklaren, hoe de vergissing moge-
lijk was, deel ik mede, uit een gesprek met een hoog-
leeraar te hebben afgeleid, dat Dr v. d. V. S. ter
vergadering bij de persmensen aanwezig was ge-
weest; hier blijkt nu een misverstand in het spel te
zijn geweest. Overigens had ik natuurlijk verwacht,
dat Dr v. d. V. S. als directeur van het N. C. Pers-
bureau ook daar met andere persmensen tegen-
woordig zou zijn geweest; en voorts lag nog vers in
het geheugen, dat een vorigen keer de berichtgeving
van Dr v. d. V. S. (subs. zijn persbureau) gebleken
was met de redactie van „De Banier” op zoodanige
wijze in verbinding te staan, als ik wraakte, en nog
wraak (zie „Ref.” 12 en 26 Maart).

Had Dr v. d. V. S. rustig afgewacht, wat ik na zijn
mededeeling zou doen, dan zou deze zaak tot „De Ba-
zuin” beperkt gebleven zijn. Evenwel heeft Dr v. d.
V. S. via zijn Persbureau een bulletin de wereld in
gezonden, dat aan vele anderen (maar niet aan mij)
is toegezonden. Om die reden geef ik ook in dit blad
nog het volgende door uit „De Bazuin”:

Zonder af te wachten, wat ik in het e.v. nummer
van „De Bazuin” zou doen, heeft intusschen Dr v. d.
V. S. een bulletin de wereld ingezonden, dat ik, niet
van hem, doch van anderen, die het hadden toegezon-
den gekregen, ontving. Dr v. d. V. S. beweerde daarin,
dat ik „nog slechts enkele weken geleden een dergel-
ijke aantijging te zijnen opzichte in zijn blad terug-
nemen moest”.

Natuurlijk kan dat niet slaan op mijn bezwaren
tegen de m.l. onverantwoordelijke manier, waarop
indertijd het N.C.P. de dwaze klachten van „De Ba-
nier” inzake het „heidendom in de Geref. Kerken”
had doorgegeven aan de pers; want uitdrukkelijk
verzekerde ik („Ref.” 26 Febr., 12 Maart, 9 April)
niet te kunnen terugnemen wat ik geschreven had
(vgl. ook „De Bazuin” 12 Maart). De uitspraak in dit
bulletin moest dus op iets anders zien; bij telefonische
navraag bleek me, dat Dr v. d. V. S. hier doelt op
het feit, dat ik zoo vriendelijk ben geweest, in „De
Ref.” van 9 April een mij tot dien tijd toe onbekende,

maar door het N.C.P. tot mijn kennis gebrachte ver-
ontschuldiging, die „De Nederlander” aan het N.C.P.
had aangeboden, mijn lezers bekend te maken; wat
allerminste een „terugnemen” van eenige
„aantijging” van mijzelf is. Dr v. d.
V. S. legt hier verband op ongeoorloofde manier, en
spreekt zoo onwaarheid. Ik verzoek ook hem te willen
rectificeeren.

We hopen, dat Dr v. d. V. S. hiertoe bereid zal zijn,
even spontaan, als ik het was. Tenslotte:

Overigens zijn er twee lichtpunten:

a. in zijn bulletin van 20 Juli (nr 2108) ziet Dr v. d.
V. S. critiek op zijn persbureau als een „aantijging
te zijnen opzichte”; hij zal derhalve kunnen verstaan,
dat iemand, die te goeder trouw meende (zie boven),
dat hij aanwezig was als vertegenwoordiger van dit
Bureau op de samenkomst der V.U., dan ook geneigd
was, hem persoonlijk aansprakelijk te stellen voor
wat hij hield voor de postacta van een poging tot
verslaggeving van het bureau;

b. in hetzelfde bulletin spreekt Dr v. d. V. S. uit,
dat hij als oud-student der V.U. incorrect tegenover
haar zou gehandeld hebben als hij het gewraakte
„Banier”-artikel zou hebben geschreven. Mocht de
schrijver van „De Banier” zulk een oud-student zijn
geweest, dan heeft hij thans, behalve mijn afkeuring,
ook die van Dr v. d. V. S. Wij blijven bij onze meening,
dat het orgaan van Ds Kersten zich misgaan heeft.

Het doet dit nog eens in een tweede artikel, maar
ik acht het nutteloos, met den onbekenden helper van
den heer Kersten te debatteeren. Er zijn mensen, die
als ik me één keer vergis, zeer veel rumoer maken.
Maar hun eigen aperte onwaarheden, ook over mij,
nemen ze niet terug. Helaas is de heer Kersten de
eenige niet, die zoo doet.

Over de meening van Ds Hoeksema.

Het artikel van Ds Hoeksema, dat wij moeilijk konden
verknippen, en daarom in zijn geheel opnamen, ook
waar het — gelijk meermalen — naast wat ons inte-
resseerde, opmerkingen gaf, die ons niet juist leken,
heeft bezwaren ontmoet van de zijde van Dr L. v. d.
Zanden. Deze merkt in „Gron. Kb.” op:

Als Christus eerst door Zijn verhooging Hoofd der
gemeente, „centraal-Mensch” is geworden, terwijl Hij
in Zijn vernedering een individu was, geen Hoofd
der gemeente, geen centraal-Mensch, dan valt de
beteekenis van Zijn kruis voor ons en van heel Zijn
leven op aarde. Men zou Ds H. kunnen vragen wat
nu eigenlijk een „centraal-Mensch” is en waarin deze
verschilt van een algemeen-menschelijke natuur, maar
mijn groote bezwaar richt zich hiertegen, dat Christus
eerst na Zijn verhooging „centraal-Mensch”, Hoofd
der gemeente zou zijn geworden. Er is Paulus in Ef.
4 en elk Christen met hem alles aan gelegen, dat
Hij, die nedergedaald is, dezelfde is, die opgevaren
is verre boven al de hemelen, opdat Hij alle dingen
vervullen zou (Ef. 4:10). Hetzelfde Hoofd, dat Zich
voor de zonden der lidmaten offerde in Zijn ver-
nedering, is verhoogd, verheerlijkt, opdat Christus
ons de gerechtigheid, die Hij door Zijn dood ons ver-
worven had, kon deelachtig maken. (Heid. Cat., Zon-
dag 17.)

Het leven en sterven van een „individu” kan ons
niet baten, maar alleen het leven en sterven van een,
die ons Hoofd is, onze Vertegenwoordiger, onze Plaats-
vervanger. Heel het leven en sterven van Christus
was, zooals Prof. Bavinck zegt, „eene zelfverloochene-
ning, één zelfofferande, door Hem als Hoofd in de
plaats der zijnen gebracht” (Dogm. III, p. 418).

Dit is zoo zeer de voortdurende leer der Heilige
Schrift en der Geref. belijdenis, dat nader bewijs over-
bodig schijnt.

„Tropisch”.

Over de door Prof. Greijdanus in ons vorig nummer
besproken dissertatie van Dr M. Bouwman, schrijven
verschillende bladen. Dr H. Kaajan zegt in „Utr. Kerk-
bode”:

Lohman en Rutgers verklaren in hun verweer tegen
Dr Kleyn:

„Het is zeer onschrijftuurlijk, ongereformeerd en
onjuist, de gezamenlijke Kerken eener provincie „de
provinciale Kerk” te noemen.”

Dit gaat dan tegen Voetius in, want Voetius
gebruikt den term provinciale kerk op tal van
plaatsen, te veel om ze alle op te noemen, en waarlijk
niet alleen tropice, aldus Dr M. Bouwman.

Zeker, Voetius erkent, dat de classale en de syno-
dale vergaderingen een kerk genoemd worden, echter
niet, zoo zegt hij nadrukkelijk in zijn „Politica Eccle-
siastica” (deel IV, p. 167 en 168) in eigenlijken
zin, „maar tropisch, omdat zij de kerken ver-
tegenwoordigen en vergaderd zijn en handelen in die
vergadering als een enkele kerk”.

Nu geloof ook ik, dat het niet onschrijftuur-
lijk is de gezamenlijke Kerken bijv. eener provincie,
„de provinciale Kerk” te heeten. Het spraakgebruik
van het Nieuwe Testament laat ons telkens zien, dat
het woord kerk in het enkelvoud gebruikt wordt
ook om aan te duiden de eene, algemeene kerk (1 Cor.
10:32 enz.), ja zelfs de geheele kerk in een land
(Hand. 9:31). Ds Bogerman sprak op de Dordtsche
Synode dan ook van „de Nederlandsche Kerk” (dus
in ’t enkelvoud).

Maar het gaat nu om de Voetius-interpretatie en
dan zegt Voetius, dat het betitelen van de classale en
provinciale vergaderingen als kerk niet in eigen-
lijken zin, maar tropisch is op te vatten. Dit
wordt door Dr Bouwman wel ’n beetje verzwegen. Dit
is mede bieraan te wijten, dat deze dissertatie een
strijdschrift geworden is, geschreven met een
bepaald doel, waarbij dan Voetius gelezen wordt
van een bepaald gezichtshoek uit.

Prof. Rutgers, Ds Jansen, Dr van Lonkhuyzen, Dr
van Andel, Prof. Kleyn krijgen allen er geducht van
langs. Met jeugdigen kamplust gaat Dr Bouwman
dezen mannen schier op iedere bladzijde te lijf. Maar